

VITA ET MORS
Juvenis Ornatisimi
JOACHIMI
VAGETII HAM-
BURGENSIS

Qui decessit Idibus Se-
ptembris Anni CIC XCIV.
ÆTATI S ANNO XXVIII.

Co NSCRIPTA

ab

10

HENRICO VAGETIO D. F.

Accesserunt in fine Θερνο: Φιλικοι diversorum.

L I P S I A E

Excudebant hæredes VALENTINI
Am Ende.

ANNO 1614.

ogr. erud.

1687/n

Vit. Acad. Ling - Vol. 9

4

Reverendis & Doctissimis viris

Dn.

DAVIDI VAGE-
TIO ECCLESIAE HAMBUR-
GENSIS AD D. NICOL AUM
Archidiacono fideliss, Patri suo
æternum colendo.

Et Dn.

GUERNERO TE
GENNERO ARCHIDIACONO
IN TEMPLO D. PETRI VIGI-
lantiss. Avunculo suo pl.
honorando.

On temerè antiquis placuisse
existimo, rerum gestarum & belli gloriâ
excellentes Viros etiam fato functos ad-
mirari & magnificere, eosq; secundum
facta & Virtutes suas collaudare. Hinc
triumphalia Ornamenta, & illustris sta-
tuæ honores, & quicquid pro triumpho
datur, multo Verborum honore cumulata non vivis tan-
tum & præsentibus, sed mortuis etiam decerni solebant.

A 2

Vide-

Videbant enim his artibus Virtutis studium in civitate
conservari , & gloriam esse unam , quæ brevitatem vitæ
posteritatis memoria consolaretur , hac deniq; ratione
minores ad persequendum majorum vestigia accendi &
inflammari. Ad hoc exemplum etiam rectè atq; ordine
hodieq; fit, ut eorum nomen, qui eruditionis famam quæ-
siverunt , posteritati commendetur. Etsi enim alumni
literarum nesciunt fatorum legem, & tum maximè vigent,
cum extinctorum desiderium perennis memoria illu-
strat , tamen nostro etiam Judicio testari debemus , non
eodem loco habendam esse ignaviam & nequitiam , quo
Virtus & industria , & multum interesset , utrum vi-
tam peregrinantium more transegeris , an aliquid reli-
queris ejusmodi , quo te vixisse testeris ; Cum & ij, qui
publicè alios laudari audiunt , ad simile aliquid elaboran-
dum æmulationis stimulis excitari soleant . Cujus rei
periculum in fratre fieri , tamen si gravissimum mihi est,
(de ejus enim morte nunquam sine lacrymis cogitare pos-
sum) tamen quoniam in eam rationem vitæ me res ae-
fortuna deduxit , ut moderari necesse sit animo , & tenere
in saa potestate motum animi & dolorem , meæ pietatis
esse putavi , vitam ejus rectè & honeste actam in oculis &
auribus hominum , quantum fieri posset , ponere ; tum
quod ipse totum animum curam cogitationemque suam
posuit in omnium bonorum laude undiq; colligenda , non
ijsdem finibus famam quibus vitam terminaturus , tum
verò , ut aliquo fomento tuam Pater miseriam lenirem
& tuas lacrymas etiamsi suppressere non possem , interim
certè abstergerem . Ea re non quærendos foris arbitra-
bar , quibus parentationem hanc inscriberem , cum te Pa-
ter respicio ; ad neminem enim æquè dolor ex morte Filij
quam ad te pertinet , & gravissimum est ex omnibus , quæ
unquam in corpus tuum descenderunt , recens vulnus ,
faceor non summam cutem rupit , pectus & viscera ipsa
divisit

3

divisit. Qui dolor de filio quanquam tantus est quantum
hæc vita & fessa laboribus senectus ægrè ferat, nec dum
in cicatricem vulnus coire cœpit, tamen ne in hoc gradu
calamitas consisteret, ecce nova plaga, Eruditiss. & di-
fertiss. Fratris tui mors, quasi contento passu insequitur.
Non mirum est si horum funerum acerba recordatio ve-
terem animi curam molestiamq; crebrò tibi renovat, ut
naturale est manum ad id sæpius referre quod doleat, non
ignoras autem : Humana omnia tolerabilia ducenda, &
habendam esse eam fortunam quam Deus dedit, cui ma-
gnus animus parere debet, & quicquid lex universi jubet,
sine cunctatione pati. Nullum bonum juvat habentem,
nisi ad cujus amissionem præparatus est animus. Fateor
nimis maturè vivendi leges explevit charissimus tibi fili-
us, potuisset præfidium senectuti tuæ esse, & non modo
omnes ejus abstergere molestias, sed efficere mollem et-
iam ac jucundam senectutem tuam, nec dubium est, quin
Deum sæpe oraveris, ut contingenter hunc tibi habere su-
perstitem, & nunc eo amissso tam immodicè fleas, ut inter
exempla sis eorum quos dolor vicit : Cogitabis tamen
mori eum ante te potuisse, nec ordinem fata servare, o-
mnia & mortalia esse & incerta lege mortalia : Semper
aliquid novi fata moliri, & arbitratu suo æquè valida atq;
imbecillia, neq; minus orientia quam jam occidentia im-
potenti quâdam necessitatibus agere ac ferre. Et si Se-
necam audias : Vita non est imperfecta, si honesta est,
ubicunq; desines, si bene desiris, tota est. Quomodo fa-
bulam sic vitam esse ait, non quam diu, sed quam bene a-
cta sit, referre. Omnes eandem conditionem devinxisse,
cui nasci contigit, mori restare : Intervallis distingui nos,
exitu æquari. Docet etiam melius se habere eum, cui ci-
rò reverti licet, cui ante lassitudinem peractum est iter.
Sed quid ego γλαῦκα εἰς Αἴγυνας & te Pater chariss. con-
solari instituo, cum sciam nihil esse, quod ad consolatio-

nem attineat, quod tu non optime perspicias, & tibi non
 sine eujusquam hortatione in mentem veniat quotidie.
 Tu quidem in tam gravi vulnere meliorem medicinam &
 firmiora solatia, quam ex sacris literis, quas nocturnâ diut-
 nâq; manu versas, petere non potes, his subnixus non du-
 bito, quin possis, quemadmodū gubernatores optimi vim
 tempestatis, sic fortunæ impetum superare. Sis fortis quo-
 ad rei natura patitur, nec contrahas aut demittas animū,
 nevè te obrui tanquam fluctu, sic magnitudine doloris
 finas. Et si cum aliquo tibi morsu filij nomē occurrat, vela
 tamen dolori dare parcas, neq; permittas ætatem tuam per
 se præcipitem & natura sua occidentem maturius abrum-
 pi vulnere filij quam suo fato, nosq; etiam superstites re-
 spicias, illudq; meminetis, nullam rem nobis optabiliorem
 ac majori saluti esse, quam Te diutissimè habere salvum &
 sospitem, nostramq; prosperitatem in tuo spiritu verti.
 Tu verò Humaniss. & Chariss. Avuncule Domine Guernere
 prætereundus mihi non fuisti, tūm quod fratrem, dum vi-
 ta manebat, singulariter semper dilexisti, cum & ejus cursu
 lætareris; & ex commodis eius summam voluptatem ca-
 peres, omnia deniq; & tua causâ & ipsius ipsi successa vel-
 les; & nunc quidem quando eum nec opinatus & impro-
 visus tibi casus eripuit, & aliquod præsidium amisisti,
 credibile est te morte ejus non mediocriter conturbatum
 esse, tūm verò quod amoris tui hæreditatem me quoq; cer-
 nere voluisti, & studia erga me tua non vultu & verbis tan-
 tum, sed re & sententijs declarasti, neq; præsentem solum
 benignissimè tractasti, sed liberalitate etiam tua absentera
 prosecutus es. Quod te oro chariss. Dn. Avuncule, ut in
 meis rebus pari studio atq; officio etiam deinceps esse ve-
 lis in hac præsertim variâ vitæ commutabiliq; ratione, &
 vaga volubiliq; fortuna, in qua quasi avem albā videor be-
 nè sentientē & mei cupidum videre. Valete & me ut ama-
 tis, amate. Lipuz Anno cīc iō cīc iv. 4. Iduum Aprilis.

V. O.

Henricus Vagetius

VITA ET MORS JOACHIMI V A- GETII

Mnes quidem homines ad hanc
legem natos scimus, ut aliquando ex hac
vita tanquam ex hospitio illis emigran-
dum sit, nasci quippe & denasci ordore
rum est, & commorandi nobis naturali lo-
cum non habitandi dedit; Sed in hac
tristi mortalitatis conditione non aquè graviter omnium
mortem ferimus: siquidem nostro sape experimento disci-
mus, majori nobis mærori esse eorum obitum, quos ado-
lescentes mors occupavit, & quorum vitam in medio flore
præcidit, quam quos ad longissimos humani ævi terminos
passæ est procedere. Ea enim sive opinione sive supersti-
tione imbuti sumus mortales, minus esse dolendam mor-
tem Seniorum, quod eam quam optaverunt Juvenes Vita
diuturnitatem assecuti, & hominum generi debitum mu-
nus exsecuti sint, nihilq; ferè exspectetur ab ijs, quo ma-
gnoperè juvari Respublica possit, cum plerumq; etiam in
infirmitate corporis sensuum defectu animæ officium im-
pedire soleat. Quinimò senes, quibus omnium rerum
satietas vita satietatem facit, desiderare etiam cursus sui
finem

Enem solent, serioq; optare, ut aliquando in portum ex longa navigatione venire sibi liceat, ut non tam erpta eis à Deo immortali vita quam donata mors esse videatur. Juvenum verò ideo flebilius mors est, quod & ipsi lucis usuram quam maxime diuturnam dari sibi cupiant, & sum è vivorum societate tolluntur, cum nondum vita commoditate prosperitateq;, si qua ea est, frui potuerunt, Omnes deniq; spem & expectationem futurae frugis, in quam suos adduxerant, inexspectatam morte frustrarentur. Quod si ad illam florentem atatem etiam virtutis studium accesserit, & ingenij industriæq; singularis documenta, animusq; ad excelsa erectus appareat, augescit dolor, quæque altius viventium spes nos provexerat, eò graviore ruinâ defunctorum affligimur. Non enim nostro iantum incommodo commovemur, sed Reipub. & literarum salutem agi videmus, quarum maxime interest, ejusmodi ingenia ad maturitatem pervenire. Neq; verò in tali casu unus homo, sed omnes bona artes in uno homine summum saepe periculum adeunt. Quod si à paucis retrò annis replicare memoriam temporum vellem, possem ejus rei exempla in medium satis multa proferre, sed mihi non tam conquirenda sunt vetera & peregrina, quam recens hoc & domesticum fratri exemplum inspiciendum est, qui cum otium suum in literis consumpsisset, & frui iam bonis suis pararet, possetq; jam mortalitati utilē operam præbere, medio in spatio integræ aetatis eruptus documentum dedit: Quam sint fallaces hominum spes, fragilesq; forsunæ & inanes nostræ contentiones, que in medio spatio saepe franguntur & corruntur, & ante in ipso cursu obviciuntur, quam porsum conspicere potuerunt. Qui

enim

raditum

enim ei annus primus ad munieris publici functionem omnium concessu dedit, si ejus omnem spem atq; omnia vitæ consilia morte præverit. Ac quemadmodum acerbiorē dolorem commovent eorum casus, quos in alto irati maris procella neglexit, in vicinia verò littoris infesto gurgite circumegit atq; haust, ita in eorum obitu, qui emersi è vatis & præter velli vitæ scopulos littus tenent, & jam ubi consistant nacti sunt, majori sensu doloris afficimur. Nolim hic quisquam à me exspectet, ut ego luctum parentis verbis ad ostentationem doloris paratus exprimam. Ut enim ille olim inter præciosos pingendi artifices ingenij laude apprimè nobilis Timanthes, cum luctuosum Iphigeniæ peritura sacrificium expressisset, quasi omnibus præ incredibili maroris acerbitate sanguis refugisset, jam tota tristia imagine manus vietas sentiens, patris Agamemnonis caput peplo involuit, cuius scilicet fletum dignè ostendere non poterat, spectantis affectui estimandum reliquit; ita ego cum magnitudinem doloris, quem ex optimi filij morte Pater percepit, non dicam exprimere, sed ne adumbrare quidem possim, peritorum judicij illum transcribam tanquam picturam, in qua plus intelligitur, quam ars exprimere potuit. Verum enim verò cum nostris lacrymis & querimonias revocare in florem mortui umbram non possumus.

Oὐ γάρ τις πενήντις πέλεται κρεος ἐποίοι

Et

Cum semel intrarunt infernas funera
leges,

Non exorato stant adamante viæ:

B

Nos

Nos quidem & quum est Imperatoris, id est Dei (cujus jus-
si ille de praesidio & statione vita decepsit) voluntati pare-
re, ad eamq, & ad ejus arbitrium & nutum totos nos fin-
gere & accommodare: Stultus siquidem inscitusq, est vel
Ethnico teste, quisquis Deorum consilia culpat: à me verò
hoc officium pietas requirit, ut laudem defuncti quantum
quidem possim ab oblivione hominum atq, à silentio vindic-
em, cum præsertime ea conatus sit, quæ ad posteritatis me-
moriā perinerent, eamq, semper ita prospexerit, quasi
cum excessisset è vita, tum deniq, victurus esset. Nemo
interim spero reprehendet institutum meum, quod deside-
ratiſſimi fratris memoriae debitum hoc & supremum mu-
nus exſolvam.

Itaq, ut, id quod in hoc argumento ferè semper fieri
amat, à Patria & parentibus Joachimi Vagetij initium
faciam, tametsi aliena sunt, quæ parentes pepererunt, &
quæ forūna largita est, tamen ut Simonides Lyricus doce-
bat, beatè perfectaratione victuro ante alia patriam con-
venit esse gloriosam. Igitur patria ipsi contigit HAM-
BURGUM nobilissimum Saxoniæ Emporium, cuius lau-
des hoc loco recensere præter rem est, tum quod ipse vivus
satis eas superq, persecutus sit, & si commode potuisset, in
manus hominum dedisset, tum verò quod locus intra Ocea-
num ferè nullus sit neq, tam longinquus neq, tam recondi-
tus, quo non fama urbis & gloria pervaserit. In hac igi-
tur urben aīus est Patre Viro Rever. & Doſtiss. Dn. Da-
vide Vagetto ministerij Hamburgensis ex successione Ar-
chidiacono & in templo D. Nicolai concionatore vigilan-
tissimo, cui viro inde ab ineunte etate nihil minus defuit,
quam laboris patientia & discendi cupiditas, quæ ne nunc
quidem

quidem in affecta eum etate deserit. Themistoclem ferunt dolere solitum, si quando opificum ante-lucana vicitus esset industria: ego verò de Patre meo hoc affirmare ausim, hanc laudem ita ei propriam esse, ut nemo opificum matutinas ejus horas vigilantia sua antecesserit, siquidem integris sic viribus & benè affecto corpore. Illud enim semper ingeminares & inculcare nobis pueris solebat. Auroram esse amicā Musis, neq; ab hoc more suo digitū transversum vel latum unguem in hac etate discedit. Asciendi verò studio senectutis incommoda adeò eum non retardant, ut nihil magis se optare testetur, quam cum Socrate inter canescendum disce-
re, illamq; semper auream sententiam in ore habeat: Καντὸν ἐτερον πόδα τὴν σορῷ ἔχω πέσμαθεν τιθελοίμω. Perire enim cum Plinio Avunculo omne tempus arbitratur, quod studijs non impartitur. Quem virum nisi paupertas bona mentis soror & angustia rerum penè nascentem cir-
cumstetissent, & per omnem adolescentiam ad sandapi-
lam usq; comitata essent, aut si nunc redirent anni, quibus iniquior fortuna invidit mansuetudinem studiorum, in excellentium numero non posteriores ferret. Matre porrò natus est Joachimus Catharina Rev. & optimi Viri Dn.
M. Joachimi Tegenneri Pastoris quondam in templo D.
Petri apud Hamburgenses Vigilantisimi filia. Non ar-
cessam ambitiosè in hanc scenam proavum meum Dn.
Theophilum Schuldorpium ~~fan~~ Senatorē quondam Rei-
publ. Hamburgensis, & multorum votis & sententiis con-
sulem designatum, virum cum virtute & gloria ampliss.
tum præcipue in hoc ferendum & laudandum, quod summo
temperamento potestare suam fortunamq; moderat⁹ est. A
Iudicis verò officio ita abhorruit, ut sape affirmarit, Deum

B 2

se pre-

se precaturum, ut sibi ante è vita exire liceret, quam in
 hunc locum veniret, ut tormentis admotis verum ex reis
 exculpere, & calamitatem eorum qui in cruciatum dati
 essent, coram sibi intueri necesse esset, cuius voti summam
 consecutus anno ante Prætorium munus exspectata morti
 concessit : hoc quoq; in primis celebratur facinus ejus me-
 morabile : cum pontificia doctrinae fraude Saxonie populis
 & Hamburgensibus primum innotuisset, & occupati in-
 veterata superstitione animi agrè de sententia sua demo-
 verentur, ipse à contagione erroris plebem non tantum
 quo ad potuit, repressit & revocavit, sed cum inopia libro-
 rum Luteronorum videreetur impedire cæpti operis cur-
 sum, Officinam Typographicam domi instituit, & purioris
 doctrina libros suis sumptibus excudi curavit : sed eo facto
 animos multitudinis, quasi novarum rerum molitor ma-
 chinatorq; ira & odio in se concitavit. Memini me à
 majoribus meis accipere, quodam tempore sub vesperam
 manū plebejorum plenam furoris & audacia, ut quenq;
 casus armaverat, fecisse ad domum ejus impetum atq; con-
 cursum, quippe quæ turbaturam se operas Typographicas,
 dominumq; sedibus exturbaturam minaretur ; sed miro
 Dei beneficio servatus est. Cum enim quidam armato-
 rum curiosum oculum ad laxiorem ostij rimam applica-
 rent, & videre sibi viderentur domum lychnis collucen-
 tem, refertamq; robustissimis viris, qui armis instruti &
 pugnaturis similes essent ; deterriti inopinato spectro & de-
 sperata victoria mutare factum, & pro se quisq; pedem
 referre, fugamq; capessere cæperunt, cum tamen ipse Schul-
 dorffius in cubiculo tum esset, neq; quenquam defensorum
 domo recepisset. Ocio sum est ire per singulos & totam se-
 riem

riem generis explicare. Itaq; miss⁹ Patrō meo viro Rev.
& Doctiss. Dn. M. Bernhardo Vagetio ministerij Ham-
burgensis Seniore, qui paucis post septimānis in communem
locum fratrem secutus est, relicto etiam avo materno Re-
ver. & CL. Viro Dn. M. Joachimo Tegennero, cuius
paulo ante memini, ad institutum revertar meum. Pa-
ter itaq;, cui nihil ultra à pueroplacebat quam Eruditio-
nis nomen, filium hunc suum primo genitum sacrario lite-
rarum destinavit, & ut primum nisi potuit, vix quinq;
annos natum, non tantum publicis Praeceptoribus in disci-
plinam dedit, sed ut ipse inspiceret quid disceret, quam sa-
pissimè etiam magistrum se ei domesticum professus est.
In qua disciplina cum & sua sponte esset moderatus & Pa-
tris institutis & praceptis obtemperaret, eos progressus fe-
cit, ut & Parentem magna volupitate afficeret, & Praece-
ptoribus bonisq; omnibus satis probaret, quæ virtutis ma-
tūritas & quantæ fruges industriae essent futuræ. Cum
primis vero annis suis convenire existimavit, stilum opti-
mum & prestansimum dicendi effectorem & magi-
strum nunquam dimittere e manib., & selecti varietatem
sermonis Praeceptoribus reddere. Itaq; nunquam ferè
imperatam pensionem afferebat, quin aliquid ultra im-
positum munus vel prorsa vel vorsa oratione adiūceret: neg-
tantum id quod pleriq; faciunt, officiū sui laborem non de-
fugiebat, sed ipsem se incitabat, & consumpti oīj ratio-
nem à se ipse exigebat: subcisia tempora quæ incurrebat,
nunquam patiebatur præterire, quin illa vel Orationi vel
Epistola conscribenda, vel lingua latīna in grācam trans-
lationi tribueret. In quo non utebatur verbis à se excogi-
tatis, aut ex ineptis scriptoribus conquisitis, sed veteris avi-

autores legebat & per volutabat, & eorum vestigia, quam
poterat diligentissime per sequebatur. Nunquam è ma-
nibus deponebat Ciceronem, Terentium, Plautum, Salu-
stium, Homerum, Hesiodum, Theognidem, Nonnum (quos
si imitando effingere poterat, aut aliquod illorum elegan-
ter dictum scriptis suis inscrere, id verò palmarium sibi
putabat. Incredibili verò græca linguae studio flagrabat,
in qua etiam hucusq[ue] progressus est, ut aliquando exer-
ciū vicem Passionem Domini græco Carmine heroico
redditam privatæ industriae testem adferret, eodemque
fervore Syracidem aggressus in gracos versus redigeret,
quem postea in Academiis pertexuit, ubi cum & hunc
& alia recognosceret, & accuratius expoliret, in publi-
cum dare constituebat, si per fatti malignitatem id li-
cuisset.

Cum jam studia ejus extra limen proferenda es-
sent, & etas ingeniumque adolescentis earum disciplina-
rum capax esse videretur, quæ in Academiis agitari &
tractari solent, Rostochium à Patre missus est, ut Philoso-
phia & ceterarum artium præceptis imbueretur, ad quas
ille non temerè & illotis manibus accessit, sed instructus
jam ea: um rirum scientia, quæ ad sacra Philosophia ady-
taviam aperiunt. Uli enim lanam macerari ante & re-
coqui & suffici quicquidam medicamentis necesse est, quam
ultimum illum & duraturum colorem ducat, ita animum
præparari et ante imbus oportet τεγμαδέια, ut deinde Phi-
losophia velut in hospitia jam parata immigret & obha-
reat. Nec ullum miraculum est, nihil in gravioribus di-
sciplinis proficere posse eos qui laborant in opia earum re-
rum quas domo secum attulisse, & quibus munium esse
animum

animum pridem oportuit. Frater vero simul Rostochium
 venit, uti caput hospitio Viri CL. & insignis Mathematici
 M. Erasmi Stocmanni Physices Professoris, qui unus ejus
 ordinis & loci ex civibus nostris supererat. Ille itaq. cum
 in alumno suo bonam integrumq. naturam & industria sti-
 mulos ac laboris deprehendisset, seq. ab eo observari intel-
 ligeret, non potuit, quin ut erat homo natura lenissimus &
 in primis popularium suorum studiosus, tantum non in filij
 numero eum haberet, & quibus posset modis ei prodesset. Et
 fuit sancte, id quod multorum commemoratione accepi, &
 ipse experimento cognovi, cum adolescentis in ejus domum
 darer, hic Stocmannus exemplum innocentiae & antiquae
 virtutis & fidei, quo nemo neg. integrior, neg. ad juvandū
 fidei sue commissos propensior fuit. Cum ab adolescentia sua
 ita se comparasset Frater, ut eam sectam rationemq. studi-
 orum sequeretur, quæ diversis in artibus atq. in quadam
 varietate literarum versaretur, non mutavit personam,
 sed in instituto suo perseveravit gnaviter. Itaq. Rostochij
 quanquam ad Philosophiam præcipue mentem appulisset,
 cum etiam semper linguarum & humanitatis studium
 conjunxit, itaq. persuasum habuit, non Philosopho sed ho-
 mini liberali conveniens esse ornata & polita Oratione
 uti, & quod Synesius ait, aliquid ex vita otii dare huic
 curæ, ut lingua purgetur, ipseque animus & sensus sua-
 vior & jucundior efficiatur. Non diu fuerat Rostochij,
 cum educere statuit dictionem ex domestica exercitatione
 & umbratili medium in agmen & pulverem. Eare in
 Collegium, quod CL. Vir Joannes Simonius Eloquentiae
 Professor aperuerat nomen suum professus est, in quo cum vi-
 ces materiam orationi eligendi ad cum redirent, industria
 & la-

& laboris, cuius erat patientissimus, laudes stilo prosecu-
 tus est: quam Orationem cum ita formasset, ut & verba
 lecta & illustria, & vis argumentorum, & colores senten-
 tiarum apparerent, non tantum publicè in conventu Pro-
 fessorum peroravit, sed eorundem etiam suas ex horiatis
 in lucem edidit. Erat tum recens experegrinatione Gal-
 lica & Italica Vir CL. & inter præcipua sæculi ornamen-
 ta numerandus Ioannes Kirchmannus, quem exquisita
 humaniorum artium & antiquitatis cognitio Professioni
 Poëseos ibidem postea admovit; frater vero qui præclarè
 secum agi putaret, sic cum his versari posset, qui se meliorem
 facturi essent, ad hujus amicitiam & fidem se applicuit,
 neq; tantum è publico loco docentem diligentissimè audi-
 vit, sed etiam in interiorum ab eo familiaritatem admissus
 doctissimis ejus privatis sermonibus se dedidit, cum non
 ignoraret, se nunquam adeum accedere, quin discederet
 doctior. Neq; Kirchmannus agrè patiebatur domum
 suam ventitare & illum & alios, neq; in illo fastigio erudi-
 tionis ita humanitatis obliviscebarur, ut non ad suam fa-
 miliaritatem aditum concederet ijs, quorum probitatem
 & discendi cupiditatem perspectam haberet & cognitam,
 eaq; ipso testabatur: Nihil esse magnum quod non idem sit
 placidum. Nunc contrà videoas, id genus eruditorum
 esse, qui ubi se amari & amicitiam suam ambiri senserint,
 supercilium altius tollunt, & in eruditione non summa
 adeò se effterunt insclenter, ut dignitatem suam minui cre-
 dant si ad inferiorum amicitiam se demittant, & nisi vul-
 tum suum indignè voluntaria solitudine damment, ma-
 jestatem suam non agnoscunt, quorum hoc etiam magis ri-
 dicula est gravitas censoria, quod humanitatis opinionem,
 cuius

cujus se solos compotes esse existimari volunt, frontis tristitia & severitudo ine destruant, & fortasse non sunt tanti eorum merita & virtutes, quanta insolentia, quantumque fastidium. Sed relinquemus eos secreto suo, eoque frui illos ad satietatem usque a quo animo patiemur, ne umbra ijs nostra aut contagio ob sit, & Seneca praeceptum potius audi emus : Sic cum inferiore vivas, quemadmodum tecum superiorem vivere velles. Immane enim facinus est, certumque insitiae argumentum, a quibus amaris, eos segregare & a te spernere, cum etiam feramitiores sint iis, quos bene sibi supere senserint. Longius videatur recessisse a proposito oratio mea. Itaque redeo unde digressus sum. Nondum triennium frater in Academia exeg erat, cum ocy fuit, quod ille linguarum studio & disputationibus Philosophicis dederat, rationem Professoribus ita probavit, ut in superiorem ordinem transscribi cupienti, & Magistrorum titulum petenti non tantum contulerint, sed facile lubentesque contulerint,

Nemo interim mihi curiosus querat, quem locum tenuerit frater, cum Magister crearetur, quotus fuerit in ordine, aut ex eo profectum aut doctrinam metiatur. Ut enim de fratre nihil dicam, cui fortasse locus non inconveniens contigerit, tamen prout videmus accidere, periculosest ex locorum ordine de personarum merito sententiam ferre. Idem ille orbis pari vertigine circumvolvit, in quo in ascensu ad honores non is princeps est, quem & eruditionis suffragium & bonorum exspectatio in hunc locum manu ducit. Quanquam hoc locorum discrimen ad animum rectum & sua conscientia nitentem minimè pertinet. Censorius Cato interrogatus, quam-

C

obrem.

obrem inter nobiles statuam non haberet, Malo inquit, ambigere bonos, quam obrem id non meruerim, quam, quod est gravius, cur impetraverim mussitare. Ita præstat interrogare homines, quare in illum locum non admissi sunt, qui meruerant, quam quare adscenderint. Scitum est, quod de Atheniensibus memorat Pater historiae Herodotus, quicum inituri pralium post dispositam Græcorum aciem ad ultimos ordines compulsi essent, memorabilem hanc vocem ediderunt : Πάντη τελεγμένοι πειρωθεῖσαι εἰναρχεῖσθαι. Quocunq; loco collocati fuerimus, operam dabimus, ut fortes & boni simus. Possem proferre exempla, eaq; præsentia atq; viva eorum virorum, quibus in decernendis honoribus indignum locum assignari fortuna aut pravè judicantium error, quitamen vel postea summi viri in maximarum rerum scientia exstiterunt, vel principem locum in civitate tenuerunt, saepe etiam eos ipsos, quibus digni illo loco visi sunt, longo post se intervallo reliquerunt, si id necesse mibi esset. Frater vero honorem hunc consequi tum voluit, non tam ambitione ductus, quam ut eundem quem aequales petere laudis cursum videatur, & quamvis non ignoraret, rectè factorum verum esse fructum fecisse, nec ullum virtutum pretium dignum illis extra ipsas esse, tamen care induci se ad capessendum hunc honorem passus est, ut & imperita multitudinis apud suos, quæ cum ad interiora penetrare non possit, ex iis, quæ extrinsecus accedunt, de homine conjecturam facit, opinioni sati faceret, & quod eum ad majora nitenti decus acober futurum, & ab hoc inicio amplioris aliquando ordinis se fieri posse existimaret.

Nemini vero fraudi esse debet Magistri titulus,
ideo

ideo quia tantus hoc seculo proventus sit Magistrorum,
 neg, quia interdum non minora præmia insicia & stupor
 quam virtus & Eruditio habeant, ideo non honori sibi po-
 tius, quam probro ducere debent hunc titulum, qui meren-
 tur. Antigenidas tibicen apprimè nobilis, nihil æquè se
 laborare & animo angi & mente dicebat, quam quod mo-
 numentarij & ceraulae tibicines dicerentur: Ita molestum
 fortasse sit cordatis hominibus eodem numero esse dignos et
 indignos. Verum tamens rem suis ponderibus examinare
 voluerimus, non ea de causa honorem virtutis debitum mi-
 noris pendere debemus, quia adeundem indigni etiam ad-
 mittantur, non magis quam à vino non abstinentem est
 sobrijs & frugi hominibus, ideo quia ebriosi & improbi eo
 utantur. Aequo igitur animo audienda sunt imperitorum
 convicia, & ad honesta vadenti contemnendus est iste con-
 temptus. Nemotam stultus & brutus est, qui non intelli-
 gat, nihil ad eruditionem momenti afferre titulum. Cum e-
 quo mercamur, non consideramus phaleras, aut capitis &
 collis ornamenta, nec an frenas sint celata, aut cingula aura-
 ta, aut fucata ephippia curamus, sed ipsis omnibus exuviis
 amotis equum ipsum nudum & solum contemplamur: Ita
 in homine non externa illa ornamenta, sed nudam vir-
 tutem & eruditionem solidam sine fuso & fallaciis consi-
 deramus. Prudentiores enim detracta personâ & remo-
 to velamento homines astimare solent. Interim neminem
 pœnitere debet, innatam virtutem & magno emptam eru-
 ditionem aliorum præconis & testimonis ornatam & co-
 honestatam circumferre, quamquam vitio temporum etiā
 ad imperitos coronā gratia deferat, et multis ad hunc hono-
 rem aditus, præterquam à virtutis ac meriti templo patescat.

C. 2

Sire-

Sirecta rem via reputamus, nullus ordo est industriae p. e-
positus & dignitati, in quo non videamus multos esse non
idoneos, sed ex eo dignitatem ordinis contemptam & abje-
ctam esse non oportet.

Paulo post quam in ordinem Magistrorum venit
frater, ego quoq. Academicis sacris initiandus Rostachium
profectus sum comitante patre & perducente, qui tum in-
genti desiderio visenda urbis, quam sedem ac magistrum
studiorum suorum habuerat, tenebatur, simul ut fratrem
meum secum in patriam reduceret, et presentis conspectu
& colloquio frueretur. In quadum moratur frater, non in
otium se collocavit, sed concionibus sacris operam dedit, &
aliquoties è suggesto ad populum non sine laude verba fecit:
non ignorabat enim, quantam exercitationem res flagita-
ret, & quam mature incipiendum esset ei, qui in hoc gene-
re aliquo pervenire cuperet. Ceterum mea etas, quæ in-
solens vita Academica & ignara morum custodis adhuc
& praesidis indigebat, Rostochium eum retraxit. Prafi-
scine hoc dixerim, nihil in ejus contubernio nisi honestum
vidi. Industriae vero & diligentia mihi exemplum fuit
ejusmodi, ut ab usq. mane ad vesperam sepe impransus stu-
dys suis incumbenter, & qui eum à cana legendi impetus ce-
perat, eum in multam noctem continuaret, & sapè oculos
vigilia fatigatos cadentesq. in opere detineret. Cum sa-
tis diu hafisse Rostochij sibi visus esset, & non in omni agro
omnem arborem inveniri sciret, cepit eum cupiditas in ali-
am Academiam studia sua transferendi. Eatem pesta-
te in ore & sermone omnium erat laudatissimum optimi
Principis Ludovici Landgravij Hassiae &c. institutum; qui
paucis ante annis fundatam Giessa Academiam omni-
bus

bus rebus ornatam & auctam reddere cupiebat. Cum primis verò sacrarum literarum studium à duobus illis primi nominis Theologis D. Joanne VVinkelmanno & D. Balthasare Mentzero agitatum omnium animos erexerat. Itaq; cum locus celebritate et frequentia illuc euntium quotidie notabilior fieret, frater, qui & parentis voto & sua voluntate animum ad Theologiae studium retulisset, & in hac quasi tabernaculum vitæ sua collocare constituisset, occasionem tam præclaram amittere noluit; cumq; sub his magistris plurimum se proficere posse animum induxisset, Giessam contendit, quò cum venisset, in Mentzeri statim amicitiam se insinuavit, viri cum omnibus rebus præcelentissimi, tum hac nota prædicandi, quod cum summarerum Theologicarum scientia summam humanitatem & facilitatem conjunxerit. Quanquam verò ultra biennium huic loco non donarit, tamen ut nihil est, quod non expugner pertinax opera, & intenta ac diligens cura, eam Theologiae cognitionem acquisivit, quæ non facile quoquam sui ordinis inferior esset, cum præsertim omnes res alias posteriores poneret, totam huc converteret mentem, huic assideret, hanc coleret, nisi quod Hebraæs literas, sine quibus ad solidam scripturæ sacrae scientiam vix perveniri posse arbitrabatur, eodem animi impetu addidicit. Neminem ferè isthinc venisse, scio, qui quidem familiarius eum nosset quin de ejus diligentia & indefesso studio cme qmoraret. Sed parcam ego vitam fratris Giesæ actam longius persequi, cum ea ex publico testimonio, quo abeuntem Rev. & CL.

D. Balthasar Mentzerus prosecutus est, omnium oculis testator esse possit. Id igitur ad hanc faciem damus:

C 3

Aca-

*ACADEMIÆ GIESSENÆ
PRORECTOR*

**BAL THASAR
MENTZERUS PROFESSOR**

Theologus, benevolo Lectori
cum honoris præfatione

S. P. P.

Qui honestis testimonij ornari expetunt, ut innotescant,
quibus hactenùs fuere ignoti,
vel etiam ut ijs, à quibus ad
Academias ablegati fuerunt,
rationem reddant suæ vitæ & studiorum:
hi, si quidem digni ijsdem reperiantur, ju-
sticiæ & veritati litant.

Quanquam enim gemma pretiosissi-
ma suâ nititur internâ bonitate, & veræ
virtuti opus non est peregrinâ commenda-
tione: tamen justi & veracis hominis est,
& quæ verâ laude digna sunt, apud alios
præ-

prædicare, & quæ fortasse multis ignota
 fuerant, celebrare publico encomio. In-
 digna enim res est, propter aliorum igno-
 rantiam vilescere sive negligi sapientiam
 & eruditionem. Hinc in ipsis Prophetarum
 Scholis & Apostolorum hunc mo-
 rem fuisse usurpatum constat, ut qui Ec-
 clesiis forent præficiendi, certis testimo-
 niis ornarentur. Eandemq; consuetudi-
 nem in Academiis etiam meritò retine-
 mus. Quum igitur juvenis-Vir doctrinâ
 & virtute ornatissimus M. Joachimus
 VAGETIUS Hamburgensis peteret lite-
 ris nostris commendari, æquum esse judi-
 cavimus justè & honestè petenti gratifica-
 ri. Vixit enim apud nos ferè per bienni-
 um non in otio aut luxu, sed in theatro do-
 ctissimorum virorum, quos & ipse audivit
 sedulò, & ab iisdem vicissim, & commili-
 tonibus etiam suis sæpiùs auditus fuit, non
 sine laude & fructu. Nam & conciones
 habuit publicè in æde sacrâ, & privatarum
 Disputationum pars aliqua fuit, & publi-
 cè tûm opponendo tûm respondendo in
 Collegio Theologorum sese exercuit.
 Semper

Semper autem professus est eam doctrinam, quæ in scripturis Propheticis & Apostolicis continetur, cuius suimma in tribus Symbolis, Apostolico, Niceno & Athanasiano comprehensa, & in Augustana Confessione, in variatâ illâ, sicut Anno 15. XXX. CAROLO Quinto exhibita est, & Catechismo D. LUTHERI repetita: testatus, se abhorrere à quibusvis prophaniis opinionibus & commentis humanis. Quæ cum ita sint, diligéter ipsum, quâ pars est observantiâ, commendamus piè doctis viris, & factorum studiorum Patronis, enixe petentes, ut favore suo & benevolentia ipsius complecti, ipsiusq; pios conatus juvare & promoyer non deditur. Quo beneficio & nos & ipsum sibi devinxerint. Ne autem de fide harum literarum quisquam dubitaret, munire easdem majore Academiæ sigillo voluimus. Quæ dabantur Giessæ Hassorum VI. d. Aprilis, Anno CHRISTI 15. c. x. quem enumerat pulcherrima illa & gravissima sententia:
DISCITE IUSTICIAM.

*Locus Sigilli
Imaginis Principalis.*

Hab.

IL lud verò tacitus præterire non possum, cum vacaret
 ibidem Græca Lingua professio, & fratrem constaret ejus
 scientiâ haud perfunctoriè instrūcum esse, nihil proprius
 esse factum, quam ut in defuncti locum substitueretur, &
 fortassis impetrasset, si obstinatè id operam dare voluisse.
 Postquam verò Dysenteria contagio, frequens isti loco malum,
 fugam ei suassisset, non ita ex Hassia discessit, quin
 per occasionem portustrata superiori Germania nobilissi-
 mas urbes & præcipuas Academias viseret, & ita de-
 dum per Thuringiam & Misniam in Saxoniam rever-
 sionem ficeret. In quo itinere quamvis haud operoso non
 ad oblectationem nudam discurrebat, aut avium more si-
 ne certo scopo camporum spatio transvolabat, sed augendæ
 civili prudentiæ rerum publicarum formas, hominum in-
 stituta & varios mores & ritus observabat. In primis
 verò doctrinâ & eruditione excellentes viros, quos famâ
 cognoverat, coram salutabat, & illorum consuetudine sci-
 entiam suam perficiebat. Cum in Saxoniam revenisset,
 & in ea omnium primò Wittebergam dclatus esset, tam-
 ersi initio domum spectaret, & ad suos redire cuperet, ta-
 men loci religione commotus, quod ex eo purioris doctrina
 lux orbis primum affulisset, & quod is non modo Heroibus
 istis Luthero & Melanthone, sed semper præstantissimis
 sacrarum literarum Doctoribus quasi fato quodam nobili-
 tatus sit, ut penè Theologia domicilium ibi constituisse vi-
 deatur, commorandum aliquantis per sibi in hac Acadé-
 mia statuit, ubi & concionandi laboris e dedit, & in ami-
 citiam summi Theologi Rever. & CL. Viri Dn. Wolff-
 gangi Framzij Doctoris & Professoris nullo negocio est re-
 ceptus, in quo cum omnia tanquam insignia admirabatur

D

& am-

& amabat, tum hoc tanquam præclarum aliquid predicabat, quodeos, quos amicitiam suam velle intellexerat, non fastidiosè aspernaretur, aut inquinari se minorum consuetudine arbitraretur, sed consulentes se in rebus Theologicis placide audiret, hærentes explicaret, & errantibus viam comiter monstraret. Eadem facilitate Taubmanno familiaris factus est, qui qualis quantusq; fuerit, quid attinet me dicere quod orbi notum est. Sed cum VVittebergæ aliquantulum substitisset frater, & fugientē ex Hassia Bibliotheca statim subsequi non potuisset, neq; tamen ocium & desidiam ferre posset homo natus & industrius, id operam dedit, ut alios docendo ipse disceret. Non deerant fortasse tum, qui Philosophicas disciplinas domi proficerentur, cum aliis hanc alias illam Philosophiae partem persequeretur. Sed cum minus tractari videret linguarum studium, suarum partium esse judicavit, in eo quoq; diligentiam suam ostendere, quod sectatores quidem pauciores, utilitatis non minus haberet. Quapropter ita ocium suum disposuit, ut quibus commodum esset, publico programmate invitatis Hebraicas & Grecas literas eodem tempore scitu permis-
 suq; facultatis traderet. Malè cum ipso actumerat, si qua-
 stus sui causa munus hoc suscepisset, aut ex lectionibus ca-
 pere & conciliare pecunias voluisse, cum audiolorum non
 quidem numerum sed gratitudinem desiderarit. Cum verò
 sciret se nō sibi soli natum nec sibi soli vivere, nunquā ava-
 rē pretium statuit artis sua, sed eum esse quæstū in animum
 induxit maximum, quam maxime servire aliorum com-
 modis. Quantumcung; verò ævi in Academiis vixit, ita
 vixit, ut semper decus & gloriam propositam haberet, cir-
 cumstabant cum majorum autoritates, quæ oblivisci do-
 mestice

mestice illum laudis non sinerent. Industria & fide in officio vitam Patris & consuetudinem exprimebat. Natura sincera & integra, ingenium liberale, mores commodi honestissimorum juvenum amorem ei conciliabant, ut homo erat, ita morem gerebat, facile omnes perferre ac pati cum quibus erat, eorum obsequi studiis, nunquam præponens se aliis, non solum criminis sed suspicione etiam carere laborabat, sibi ipse testis suarum actionum, ipse judex erat, non modo famam quod multi faciunt, sed conscientiam etiam verebatur. Cumq; ætas illius incerta & lubrica in statu illo difficiili & scopoloso posita esset, in quo multæ insidiae fiunt imperitorum adolescentia, non passus est animū suum in eare commoveri, sed ipse vita sua modum habebat, & si in hoc precipitio rectum iter insistere posset, eam demum veram laudem capere se arbitrabatur, cum nulla laus sit ibi esse integrum, ubi nemo est, qui aut possit aut conetur corrumpere. In amicitiis comparandis hanc præscriptionem moderationēq; tenebat, ut neg^r πολύφιλος esset, neg^r αὐθιλος, cum amicus magis sit necessarium si quā ignis & aqua: in amicis diligendis cautus erat & solers, neg^r facile quenquam admittebat, nisi cuius consuetudinē usum tractando cognovisset, Στριχόπουσ illud diligenter tenebat: Nervos atq; artus esse sapientie non temere credere. Si quem foriē sui cognovisset amantiorē quam temporis, hunc ad suum numerum libenter ascribebat, sin autem id non perspexisset, nullum genus in familiaritate cavendum magis existimabat, neg^r ignorabat multis simulationum involucris regi & quasi velis quibusdā obtendi unius cuiusq; naturā frontem, oculos, vultū persäpe mentiri, orationē verò sapissime. Annū ferè VVitebergae vixerat, cum id quod paulo post

D 2

facien-

faciendum sibi esse sciebat, sponte fecit, ut vita Academica
 constitueret modum, demumq; se ad suos reciperet, si qua
 suâ fortunâ & loco digna conditio se offerret, eam occupa-
 turus: Sed cum nulla functio ipsi conveniens vacaret,
 aliquantis per in patria commoratus est, ubi omne tempus
 inter libellos jucundissima quiete transmisit, cum ita
 judicaret, otium sine literis mortem esse & vivi hominis
 sepulturam. Et quamvis præcipue divinis studiis animum
 applicaret, non tamen relinquebat Musas, sed eas secum
 velut ad utiliorem mercatum circumducebat. Ita par-
 tiebatur tempora, ut ad Poëticam etiam historiarum stu-
 dium adjungeret, simulq; Geographicis disciplinis operam
 daret: quæ ex Academis meditata secum & consigna-
 ta attulerat, recognoscebat & ad unguem costigabat,
 semper deniq; cum severoribus conjungebat humaniores
 literas, & ad aliena castra transire solebat non tanquam
 transfuga sed tanquam explorator. Nunc quidem op-
 pressi sumus opinionibus, non modo vulgi, sed etiam ho-
 minum leviter eruditorum, qui negant varietatem litera-
 rum convenire ei, qui certæ scientiæ addictum se fateatur,
 nolunt in diversis disciplinis eundem versari: Ephesi na-
 tos diceres, ubi neminem licuit excellere. Qui Theologiam
 amplexus sit, eum unâ penè voce repellunt à studiorum amœ-
 nitate, excludunt ab omni doctrina aliarumq; rerum scien-
 tia, & tantum in templis & conciones detrudunt accompin-
 gunt. Neg, hæc eare à me dicuntur, quod tam sancto studio
 cupiam detrahere, & nolim quenquam existimare, me de
 amplitudine & dignitate illius præpostere judicare, nemo
 porrò male interpretando ea dicta invidiam mihi faciat,
 sed tamen tristes illos & superciliosos homines rogo, ne plu-
 ribus

ribus ex artibue collectam cognitionem vitio vertant sa-
crarum literarum studiosis, neq; indignentur eos aliquid
ultra lyram sapere. Et quidem de eo genere literarum
plerosq; afferre suam sententiam non fero, quibus nun-
quam veræ eruditionis imago de sui aut alieni ingenij spe-
culo illuxit. Nolo jam longo sermone planum facere,
quam necessariae sint ad Theologiam mitiores disciplinae,
quamq; inanis labor & stultum sit eorum studium, qui ad
tam sanctæ scientiæ fastigium ascendere sine his gradibus
conantur, cum id ante me præclari viri satis super-
que ostenderint, & latius persequi fortasse hujus operis
non est, ad reliqua igitur progrediar, meq; ad meum mu-
nus pensumq; revocabo. Quæ ex autorum lectione di-
versæ argumenti collegerat frater, & in unum corpus rede-
gerat, non latere in tenebris neq; abdita esse patiebatur,
sed ex umbra in solem educebat, & in luce atq; oculis ho-
minum collocabat, subinde sibi in mentem revocans Sene-
ca illud: In hoc gaudeo aliquid discere, ut doceam, nec me
ullares delectabit, licet eximia sit & salutaris, quam mihi
uni sciturus sum, si cum hac exceptione detur sapientia,
ut illam inclusam teneam, nec enunciem, reijciam. Itaq;
de regni Turcici periodo libellum commentatus est par-
vum illum quidem, sed quitamen ostendat, eum historia-
rum cum sacris literis commercio apprimè delectatum esse,
& in hoc studio progressus haud contemnendos fecisse.
Cumq; videret Latinae linguae studium sæculòrū in paßim
ab omnibus deseriri, & tanquam rem supervacuam negligi
atq; contemni, ejus quoq; gloriam in libertatem pro virili
parte asseruit, editâ de illius proprietate & recta & legi-
tima ad eam tendendi viâ, dissertatione, qua quidem dis-

sertatio quo loco haberì debeat, & quam laudem mereatur
 aliorum cito judicium, me potius decet parcè fratris scri-
 ptalaudare, ne nimium magnam mercedem statuisse vi-
 dear, cum & cuilibet facile sit bubulam ex ossium nodis
 agnoscere. Venio nunc ad ejus γεωγραφικὰ, in quibus
 hoc conatus est, ut descriptiones locorum historicè prosequa-
 retur. Que cum operosiora futura essent, quam ut tota
 simul prodire possent, primam partem edidit, per exturus
 eadem alacritate catervas, nisi pulcherrimus cursus con-
 trariis ventis esset perversus. Quanquam ne eam qui-
 dem partem quam in eruditorum catum prodire passus
 est, ita perfectam & expletam omnibus suis numeris &
 partibus dedit, ut non politior ea perfectiorque proferri
 potuerit. Evidem fatebor simpliciter, multa ei adjici
 poterant, nec nego alicubi fortasse fratrem hallucina-
 tum esse. Verumtamen à bonis omnibus, si qui forte
 hac in manus sument, veniam & locum illi dari opor-
 tere existimo, quod non ingenij tarditate aut laboris fu-
 ga, sed magistrorum & meliorum autorum copia destitu-
 ius in tam periculosa navigatione cursum tenere non po-
 zuit; & interdum à recto aberravit. Cogitabunt enim:
 Non asscutis voluisse abundè pulchrum arg. magnificum
 esse, & magnam partem esse profectus velle proficere.
 Sanè neminem pudere debet aliquam nescire, & in præstan-
 tibus rebus magna sunt ea, quæ sunt optimis proxima.
 Ea re etiam libellum pendentis titulo inscripsit, tanquam
 inchoata tantum arte & imperfecta, ut contra judicio-
 rum varietates ipsi esset regressus ad veniam, velut emen-
 daturo, quicquid desideretur, si non esset intercepitus.
 Si quis tamen scrupuloso examine ad amissim omnia exi-
 gere

gere perrexerint, eos rogo, ut de judicij severitate aliquid remittant, & meminerint: Esse humani ingenij mansuetique animi officium, errores defuncti benignè potius interpretando levare, quam protervè sepultis manibus insultare, semperq; potius esse ducant, sua peccata tegere quam aliena indagare. Absolutionem n. perfectionemq; in scriptis aliorum desiderantes, à qua ipsi longè absunt, faciunt impudenter, sibi enim volūt ignosci, ceteris ipsi non ignoscunt. Omnia verò quæ vindicari in altero, tibi ipsi vehementer fugienda sunt, nec accusator modo, sed ne objurgator quidem ferendus est is, qui quod in altero vitium reprehendit, in eo ipse deprehenditur. Sed nihil opus erat fratri meo patrocinio, cum ipse librum postea quam editus est, diligenter retractaret, & accuratiore lima persecutus sit, adeoq; meliorem emittere statuerit, nisi contraria fata ejus conatus interrupissent. Non enim erat ex eorum genere, qui ubi imprudentes in errorem inciderunt, non tantum non fateri eum solent, sed ipsi etiam patrocinium defendendi adversus rectius sentientes sui erroris exercere solent: qua in re adeò pervicaci animo multos esse videmus, ut (quod principium solet esse hæreson) prius quam errasse se videri velint, desperatissimo quovis perfugio utimantur, & in eas captiones se inducere, quas nunquam explicare possunt, perinde quasi non haberet hoc tristis mortalitas privilegium, ut liceret aliquando peccare, aut quasi ipsi è cælo divini homines in terram delapsi essent, qui errare non possent, & quibus omnes omnia assentiri aquum sit.

Sed unde hoc digressa est, eodem redeus oratio. Frater tametsi magnam partem temporis Geographia studio, eiq; quod

quod in manibus habebat, operi impenderet, tamen cum religione se impediri putaret, quo minus institutum suum mutaret, quod semel arripuit vita genus, in eo pertendere gnauiter & persistere decrevit. Ac proinde in summa celebritate ac frequentia hominum creberrimas conciones habuit, & in hac palaestra ad tantam esse studio & exercitacione pervenit, ut facile omnium favorem mereretur, nisi qui suam gloriam in aliorum successum minui credebant. Orationem non in clamore & in verborum cursu positam putabat: sape integrum fidei articulum ita explanabat, ut cum primis perspicuitatem quasisse, nectam suæ laudi quam auditorum utilitati & saluti servuisse eum appareret. Biennium & aliquot ultra menses in hoc anticipata statu in patria jam consumpsérat, quod ille tempus penè universum concionando impendit, cum nulla interim promotionis spes affulgeret. Itaq; quamvis conscientia ipsi sua fiduciam faceret, tamen quia multa extra causam valent, & quod æquissimum est, sperabat, & ad id se quod est iniquissimum, comparabat. Patriæ quidem erat amansissimus, & ejus causa omnia volebat, ita tamen ut virum se meminisset, & si illa aspernaretur, id quod optimo cuiq; Athenis accidere solitum est, non se uni angulo natum, Patriam suam totum esse mundum, bene vivere omni loco possum esse, & virtutem ubiq; nasci cogitaret. Sape accusare solebat seva & infesta virtutibus tempora, queri mecum fortunas suas, & indignè ferre, duriorern sape esse conditionem spectacæ virtutis quam incognitæ, mirari etiam quo fuco se externa adornarent, & plerumq; notis patriæ rebus beatiora viderentur. Cum in ijs iniquitatibus temporum hæreret, ut jam locum in Patria desperaret, statuit iæ-

tuit tædio moræ & infelicitatæ stationis pænitentia secedere, & vela ventis permettere, felicitatisq; sua arbitrium divino numini relinquere, qualiscunq; deinceps fortuna conatus ejus exceptura esset. Sed dum jam in eo est, ut iter capiat, & Rostochium contendat, reformatio Schole ipsius promotioni in patria locum aperuit, ita ut puerorum secundæ classis institutione tantisper præficiendum esset, donec Ecclesiastica functionis vacatio in alium eum ordinem cooptaret: Hic verò jam non tergiversandum ratus, cum necessè putaret esse servire tempori, & non amittere tempus cum sit datum, oblatum munus suscepit. Epicuri illud sapienter dictum tenebat: Nihil esse tentandum, nisi cum aptè poterit tempestiveq; tentari, sed cum illud tempus diu capiatum venerit, exsiliendum. Quanquam scio multos illi suasores & impulsores fuisse, ne in hoc pulvere bonas horas perderet, cogitaret quid oneris tolleret, quanta cum molestia, quantoq; cum fastidio conjunctum esset hoc munus, ex quo nequaquam tantum caperet laudis & mercedis, quantum solicitudinis & laboris, posse eum reperire ampliorem locum, ubi virtutes suas explicaret, esse multorum inimicities subeundas, & in eo quoq; quod rectè ficeret, complures offendì: Ingratissimum esse beneficij genus de universis mereri. Quæ si ille & alijs ex hoc albo ad cognitionem admitterent, fallor aut hodiè summa bonorum magistrorum inopia laboraremus. Verum tamen cum non sui tantum commodi sed Reipubl. rationemducendam esse frater sciret, noluit iam necessario muneri temerè refragari. Et si recti sententiam tempemus, & imperitorum, qui dicates sunt in hunc ordinem tanquam abjectum & despectum, judicia contemnamus,

E

& Tub.

& Tullium audiamus; Quod munus Reipubl. afferre magis melius vè possumus, quam si docemus atq; erudimus juventutem, his præsertim moribus atq; temporibus, quibus ita prolapsa est, ut omnium opibus refrenanda atq; coercenda sit, nec enim is solus Reipublicæ prodest, qui candidatos extrahit, & de pace belloq; censet, sed qui juventutem exhortatur, qui intanta præceptorum inopia, virtute instruit animos. Neminem vero pudere debet, sapientia studiis teneros & rudes adolescentes informare, qui quidem intueatur exempla præstantissimorum & fama ac eruditione excellentissimorum virorum Kirchmanni, Hufvudeli, Hæschely, Calvisij, Beermannii, Vilki, Veitzy &c. quos ut ego non prædicem, monumenta sua veris suis laudibus satis commendant. Sed redeo ad fratrem, quem postridie, quam ludi magister declaratus est, mala valetudo, que longum illi commeatum dederat, repente invasit. Morbus, ut Medicorum filiis videtur, ex nimia diligentia, acerrimaq; intentione & vita sedentaria natus in nægociis & lentissimam febrim degeneravit, quam deinde marasmus subsecutus est. Nemo erat qui mortiferè eum agrotare suspicaretur, cum hoc morbo tanquam peculiari suo ex intervallo recurrente penè toto àreditu in patriam tempore conflictatus sit, qui vix otiosum à medicina tempus ei permittebat, ac ne ipse quidem, qui jam usū familiaris mali obduruerat & percaluerat penè, gravius quicquam metuebat. Igitur quod tempus felicitatis ejus initium fore arbitrabamur, spes nostræ non quidem ademit, sed tamen turbavit, & videntur quodammodo fragilitati nostra fata illudere. Parentes vero quanquam hoc tenerent, omnem fortuna licen-

licentiam in oculis habendam, tanquam quicquid potest facere, factura sit, tamen nihil nec dum tristius expectabant, neq; vitam filij desperabant. Sed ò felicitatis citata nimis curricula, ò fortunam inter ipsa beneficia metuendam, ò spes præcipitatas & vota magnarum cogitationum à destinatione longè aberrantia. Ecce jam vita inquietæ & desultoria subtractum, jam omnia meliora sibi promittentem, inter ipsa gaudij incrementa fatalis invidia violento ictu feriit & intercepit. O durum & crudele fatum. Nempe hoc insidiantis fortuna fuit, quam spem subito fecerat, subito destituit, ut validius cruciaret. Adeò ut nihil homini divinitus contingat tam prosperum aut latum, quin ei semper admixtum aliquid mœroris aut difficultatis. Ceterum parentes omnes curas suas ad illum referebant, & in illo consumebant, nullamq; viam omittebant, qua salutis spem ostenderet, sed conatu irrito vincente jam malo neq; audiente vim remediorum. Frater verò, tametsi excludere animo omnem vitæ suavitatem difficile esset homini juveni & præclaras res animo fingenti, (Magna enim res est, si Seneca credimus, & diu discenda, cum adventat hora illa inevitabilis, quo animo abire) tamen cum quotidie omnia in pejus ruere, & vires se magis magisq; deficere sentiret, non trepidabat ad extrema, sed ad utramq; sortem præparatum pectus afferebat, seq; ejus voluntati opum permittebat.

Quem penes arbitrium est vitæ mortisq; potestas, certus, mortem quam perimescimus ac recusamus, intermittere vitam non eripere, venire iterum, qui nos in lumen reponat, diem. Pergebat deinde ad easolatia, quæ non

E 2

modo

MUDR.

modo sibi salutaria essent, sed quæ mortis etiam acerbitas-
tem mitigarent, dicta scriptura vivæ consolacionis plenissi-
ma, quæ per cursa animo & decantata habebat, memoria
repetebat. Nulla interim mutata mentis signa appa-
rebant, & cum jam ageret in vicinia mortis, sensus ta-
men sui compos erat, clivumque istum uno penè spiri-
tu exsuperabat, ut non mori sed in somnum labi vi-
deretur.

Hic fuit exitus JOACHIMI VAGETII beatus
ille quidem, sed perquam immaturus. Ego quidem desi-
derium extincti adeò non possum pati, ut nihil non acer-
bum putem, quod cum illo commune non sit. Reliqua ita
michi salus aliqua detur, ut me lacrymae non sinunt dicere.
Nam parentes quidem illum hauserunt dolorem vel acer-
bissimum in vita, quod filio primogenito, quem sua super-
esse vita sospitem & superstitem summè oportabat, in præ-
cipiti senectute orbati sunt, & eo quidem, qui & sibi hono-
ri, & parentibus voluptati & amicis utilitati, & Reipubli-
cæ emolumento esse potuisset. Quamvis verò earum rerum
seriem, quas inchoabat & moliebatur, interrupit mors re-
penina, nec passa est eum scriptis suis summam manum
imponere, tamen ex eo liceat nobis aliquod solatum defun-
cti cineri atq[ue] ossibus reportare, quod rectâ viâ ad immor-
talitatem nominis grassatus est, & bonam existimationem
tanquā virtutis & eruditionis suæ ob sidem nobis reliquit.
Nam cum cetera mortis sint, tantum quidem remanet,
quod virtute & rectè factis sis consecutus, & breve
atatis tempus satis est longum ad benè hone-
stę vivendam.

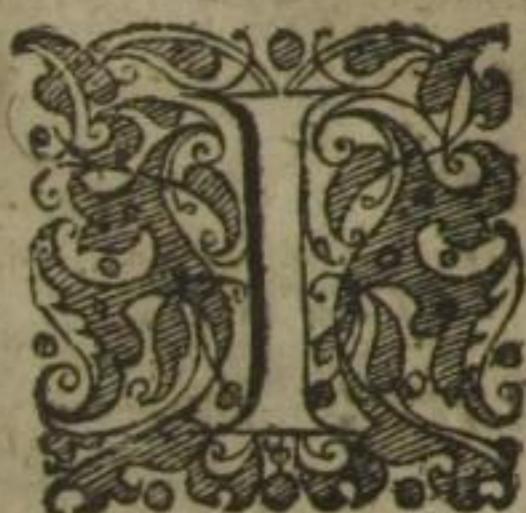
SEQVUN-

SEQVUNTUR EPICEDIA

Honoris & memoriae

JOACHIMI VAGETII CONSECRATA.

Ngressus vitæ scenam VAGE-
TIUS omnes
Ceperat attonitos actor
amores sui, (bant,
Facundi juvenis sic mens sic lingua place-
Ast ille in primo actu exiit è medio;
Quod si actus quintus populi venisset ad
aures,

Pulchrior HAMBURGI fabula nulla
foret: (lam,
Ante diem Ædilis superam traduxit in au-
Illum ubi lucidior scena parata manet.

Amico desideratis.

facieb.

Thomas Rhæduſ Britannus.

E 3

Ergo

ERGO VAGETI te quoq; ferrei
Vis pigra somni presit, amabileq;
Illud juventæ obliuioſi

Verfluvijs sale congelavit:

Et macta Amyclæ illa silentio
Hei illa lingua, nectaris Attici

Ac Romuli pincerna mellis

Atq; Venus Veneris Latine?

Audire Pindi jam videor Deas,

Sparsas dolenti pulvere vertices,

Et tertiatas congementum,

Congregis, Orchomeni altè berarum,

Turbæ querellas, fractag murmura,

Et palpitantes cordis anhelitus:

Ipsi Patrimæ, ipsi q; Phæbo

Prociduam lacrumam ire cerno.

Triforme numen, templa Acherusia,

Habens tenebris oblitatristibus,

Quò forficis vestræ tyrannis

In charitum Dryopumq; pullos?

Pulsam sedetnè Barbariem rudem,

In regno vobis pristina ponere,

Retroq; rursum Orco vocare,

Sæcula barda, merastenèbras?

Hei
egit

Hei quas chimeras? Geryonacea,
 Quæ monstrajam nunc conspicio caput
 factare? quæ portenta Thusco
 Dignalibro atq; sacris piari?
 Quanta æsculetis latipatentibus
 Nec militaris Daunia alit, neg,

Antiqua sævorum genitrix
 Arida terra jubæ leonum.
 Divi precamur parcite, parcite,
 Tandemq; NOSTRI fite: satis datum,
 Cladis, Boni nobis & hanc de---
 Fendite perniciem atq; pestem.
 Ast tu quietis ordinibus Deum
 Adscripte sedeis qui colis igneas,
 Et lucidos jam inter Quirites
 Purpureo bibis ore nectar, (CRO
 HAVE VAGETI, atq; INFERIO hoc SA-
 Nostræ Camenæ madæ age es, & VALE:
 Item manet nos nox avaræ
 vigium impositura cimbæ.

Witebergæ Saxonum
 facieb.

Augustus Buchner Dresden
 Hermundurius

Et mo-

ET morimur, dum orimus. Vix dum vixisse putamus,

Heic VIXIMUS. VITAE integra est fabula, MORI.

Nascimur in mundū hunc, ut denascamur: in imā

Versamur exili minutō glebulā:

Ut quando Dominus cernit, vertamur in illam.

Moramur in terrā exules ergastuli,

Ut moriamur, & in mortis media arma tuamus,

Dum casabunda vita properiter ruit.

Mater te genuit terra: enī mōx gignitur ex te:

Humanus es terris: humandus terrā eris.

Nil virtus, nech honor, nil ætas excipit; Omnes

Æquali iniqua mors gradus gradu excipit.

Seu viridis floret juvenili in corpore sanguis,

Seu alsiosi corporata frangitur

Compages senij tua devergente ruinā:

Non curat, impar atq; par deartuat.

Ceu rosa Pæstanis quæ luxuriavit in hortis

Regina florum, gravior quō tenerior:

Sic mage grassantis violat violentia fati

Florem juventæ, quam Senecta corticei

Mittimus heic peregrina. Tuis jam tibi

VAGETI plangimus beatis næn

Quem ferè carceribus vernantis glo

Sicilice perimit Morta decretoriā.

Hamburgum, si quid pinnæ & tua culmina possent
 Adversus hunc homicidam! Alumnus viveret.
 Si Patris pietas, meritum, integritasq; probata
 Prodesse posset filio: jam viveret.
 Sed patris & patriæ sunt hæc. Quæ fecimus ipsi
 Putanda tantum nostra; Alia aliena sunt.
 Sat Pater ungūculisteneris fecisse putatur,
 Vitiositatis si abstulit præsegmina.
 Abstulit ista tuus tibi; veri teq; timore
 Dei serenō sedula cura imbuit.
 Mater mentem animi pietate rigavit, ubi ora
 Voluit alibilis rore lactis pascuō.
 Fecit uterq; suum: Namq; exitus acta probavit:
 Mater piē educavit, & Pater benē.
 Illius auspiciō dextrō fundamina cultæ
 Firmata doctrinæ fuerunt primitèr.
 Quæ post perfectō pædeias circulō ad ungvem
 Variae absolute condidisti navitēr.
 Namq; ubi jam solidō florebant corpore vires
 Ætate adultā roboretæ firmitèr:
 Ex scenā patriæ privā omnipotentis inisti
 Virtutis & mundi theatrum splendidum.
 Desidis ingenij est residere domi: neq; multū
 Sapit, caro qui patris tantum sapit.
 Non tu. Sed cautā excussisti indagine mundum,
 Instituti & credullas, inclutas Academias.

F

Fragrans

40

Fragrans varniadum Musarum fonte Rosetum
Riguum caballinô triennium ferè
GIESA Castaliâ sophiæ manalis abundans
Scatebrâ, alumnum nutriit biennium.
His ðmī ßālla uigen sua LEVCORIS addidit, annô &
Amussitatum perpolivit planitus.
Rem fecisse diu; & tamen effecisse parumper
Turpe est: Studiis non progredi, retrogredieſt.
Nec tu fecisti VAGETI; at vincere te ipsum
Conatus es laboris acrimoniam.
Inde Magistralem tibi Flora ROSINA coronam
Pepigit opacantem eruditat tempora.
Et meritò. Porgit benè namq; merentibus ultrò
Brabevta, honor, virtutis alta præmia.
Tu meritus. Doctrina almâ pietate vigebat
Condita; pietas conditis culta artibus.
Artibus omnigenis instructum pectus: avara
Lingua adfluebat flumine triplicis soni.
Pubes in libros nata, audiit ore docentem
Sacram & Pelasgam nobili Albimontio.
De Ausoniâ scripsi ad sensu caveæ inclutæ abundo
Orationis elegantis lumine.
Quadrifidi mundi amplexus justâ ambitiosos
Nôras retexuisse convenientiam.
Multipliceis scibas variati temporis artus
Sollerte limite ingenI discernere.

Hinc

Hinc fœtum enixus non magnâ molè, sed altæ
 Satis tuæ effigiantem acutam vim indolis.
 In quô deformas fines orientis Enyûs,
 Et imperI Otomanici crepidines.
 Quin etiam sacris Musa est operata camœnis,
 Doctrinæ anhelans robur entheæ altius.
 Sæpiùs hinc audiit te Ecclesia Patria verbum
 Interpretantem voce commodâ sacrum.
 Jaçtent quos poterint alij lascivuli amores:
 Primoribus placere, laus primaria est.
 Te dilexerunt etiam primarij ubiq; :
 Nam Simile gaudere simili suo solet.
 VVinkelmana charis, Mentzeri svada, SimonI
 Musa, atq; Kirchmani atq; Stocmani Venus;
 Frantzij acutula lima, sed & Pandora Columba
 Germaniæ latinitatis gloria
 Ob pondus variæ doctrinæ insigne faventis
 Fovere amore te fideli pectoris.
 Sed jam finis erat studij juvenilis; & ipse
 Vitalis adpetit stadij jam terminus.
 Nam, postquam Patrius te, excitus adoreâ honestæ
 Famæ tuæ, Senatus advocaverat;
 Ut teneræ ætatis rudis indigestaq; moles
 Disponeretur in suum certum ordinem:
 Et quasi heri docti tibi tradita culta Lycei
 Sceptra, atq; habenæ temperaturæ Scholam:

Ecce hodiè dentes tibi crudos atra minatur
 Mors, & marasmô acutô corpus exedit.
 O tristem sortem mortalis sangvinis! ante.
 quam pæne scit vixisse, cogitur mori.
 Nil firmum in mundô est, infirmant omnia leges
 Tabula gemella Moysis denariæ.
 Immò hominum peccata enervant omnia. Noli
 Ergo tibi inanibus placere speculis.
 Accepisti usu mortalem parvule vitam
 Heri : talentô fac hodiè rem strennuè.
 Cras forsitan reperiet, reputans vim calculô acutô
 Expensi & accepti Deus summariam.
 Interea cineres in pace quiescite lætâ
 VAGETIANI, anima in quietô Abræ sinu.
 Nos naturali hinc aliquando lege sequemur,
 Quum summus illud Imperator jusserit.

Andreas Groshenninz.

F I N I S.

